

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII kadencja

Druk nr 2171
Warszawa, 17 grudnia 2013 r.

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Armanda Kamila Ryfińskiego.

(-) Maciej Banaszak; (-) Piotr Paweł Bauć; (-) Robert Biedroń; (-) Jerzy Borkowski; (-) Jan Cedzyński; (-) Artur Dębski; (-) Marek Domaracki; (-) Wincenty Elsner; (-) Łukasz Gibała; (-) Artur Górczyński; (-) Anna Grodzka; (-) Michał Kabaciński; (-) Witold Klepacz; (-) Krzysztof Kłosowski; (-) Henryk Kmiecik; (-) Sławomir Kopyciński; (-) Roman Kotliński; (-) Łukasz Krupa; (-) Jacek Kwiatkowski; (-) Andrzej Lewandowski; (-) Tomasz Makowski; (-) Małgorzata Marcinkiewicz; (-) Maciej Mroczek; (-) Jacek Najder; (-) Michał Tomasz Pacholski; (-) Janusz Palikot; (-) Wojciech Penkalski; (-) Andrzej Piątek; (-) Zofia Popiołek; (-) Marek Poznański; (-) Andrzej Rozenek; (-) Adam Rybakowicz; (-) Armand Kamil Ryfiński; (-) Paweł Sajak; (-) Marek Stolarski; (-) Maciej Wydrzyński.

USTAWA
z dnia .....2013 r.

o zmianie ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania

Art. 1. W ustawie z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (Dz. U. z 2005 r. Nr 231, poz. 1965, z późn. zm.¹) art. 10 otrzymuje brzmienie:

- „Art. 10. 1. Rzeczpospolita Polska jest państwem świeckim, neutralnym w sprawach religii i przekonań.
2. Wszelkie uroczystości państwowe, cywilne i wojskowe, mają charakter świecki. Udział osób pełniących funkcje publiczne w ceremoniach religijnych ma charakter prywatny i dobrowolny.
3. Zabrania się wieszania symboli religijnych w budynkach będących siedzibą władz publicznych Rzeczypospolitej Polskiej oraz innych budynkach publicznych, z wyjątkiem budynków zarządzanych przez kościoły i inne związki wyznaniowe.
4. Państwo i państwowe jednostki organizacyjne nie dotują i nie subwencjonują kościołów i innych związków wyznaniowych. Wyjątki od tej zasady regulują ustawy lub przepisy wydane na ich podstawie.”

Art. 2. Przepis art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, ma również zastosowanie do symboli religijnych, które zostały zawieszane w budynkach będących siedzibą władz publicznych Rzeczypospolitej Polskiej oraz innych budynkach publicznych przed dniem wejścia w życie ustawy.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

---

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w: Dz. U. z 2009 r. Nr 98, poz. 817, z 2010 r. Nr 106, poz. 673, oraz z 2011 r. Nr 112, poz. 654.

Uzasadnienie

1. Cel i potrzeba uchwalenia ustawy

Celem projektowanej ustawy jest doprecyzowanie konstytucyjnej zasady neutralności religijnej, światopoglądowej i filozoficznej władz publicznych - wyrażonej w art. 25 ust. 2 Konstytucji RP - poprzez nadanie nowego brzmienia art. 10 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (Dz. U. z 2005 r. Nr 231, poz. 1965, z późn. zm.). W tym celu zaproponowano zmianę brzmienia art. 10 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania. W szczególności uznano za zasadne rozwiązanie polegające na tym, że:

- 1) wszelkie uroczystości państwowe, cywilne i wojskowe, mają mieć charakter świecki a udział osób pełniących funkcje publiczne w ceremoniach religijnych będzie mógł mieć jedynie charakter prywatny i dobrowolny;
- 2) zabronione będzie także wieszanie symboli religijnych w budynkach będących siedzibą władz publicznych Rzeczypospolitej Polskiej oraz innych budynkach publicznych, z wyjątkiem budynków zarządzanych przez kościoły i inne związki wyznaniowe.

Ponadto w celu rozwiania wszelkich wątpliwości zaproponowano zamieszczenie w projektowanej ustawie przepisu przejściowego zgodnie, z którym zakaz wieszania symboli religijnych obejmuje także symbole, które zostały zawieszane w budynkach będących siedzibą władz publicznych Rzeczypospolitej Polskiej oraz innych budynkach publicznych przed dniem wejścia w życie ustawy. Przepis ten nie narusza konstytucyjnych zasad: nieretroakcji, praw nabytych oraz zasady zaufania obywateli do Państwa, gdyż aktualnie kwestia wieszania symboli religijnych w wyżej wymienionych budynkach nie jest prawnie uregulowana.

2. Przedstawienie rzeczywistego stanu w dziedzinie, która ma być unormowana

Problematyka neutralności światopoglądowej władz publicznych w Rzeczypospolitej Polskiej jest uregulowana w Polsce przede wszystkim w Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 r. (art. 25 ust. 2), a także ustawie z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia (art. 10). Jednakże mimo obowiązywania wymienionych przepisów neutralność światopoglądowa władz publicznych w RP ma charakter iluzoryczny. Przykładem na to jest obecność krzyży łacińskich, w miejscach będących siedzibą, miejscem urzędowania osób sprawujących władzę publiczną, tj. w urzędowym gabinecie ministra, w sali posiedzeń Sejmu, Senatu, rady gminy, czy rady miasta, itp., co stoi w sprzeczności z wymienionymi na wstępie przepisami.

Zdaniem dra Pawła Boreckiego akceptowanie przez władzę ustawodawczą symbolu krzyża w sali plenarnej posiedzeń Sejmu RP stanowi nie tylko naruszenie konstytucyjnej zasady bezstronności władz publicznych w sprawach przekonań religijnych, światopoglądowych i filozoficznych obywateli ale jest również dobitnym świadectwem na różnicowanie przez władze publiczne statusu związków wyznaniowych. Ponadto w ocenie dra Boreckiego żadna religia, nawet wyznawana przez największą część obywateli, o najdłuższej tradycji historycznej, czy o najistotniejszym wkładzie w rozwój kultury narodowej, nie może być uznana za państwową, oficjalną, względnie popierana jako taka przez władze publiczne, gdyż do konstytucyjnych zadań władz publicznych należy tylko zapewnienie swobody, czyli wolności wyrażania przekonań religijnych, światopoglądowych i filozoficznych w życiu publicznym przez samych zainteresowanych a nie stymulowanie rozwoju określonych religii, światopoglądów, czy koncepcji filozoficznych w społeczeństwie.

Pogląd ten należy uznać za racjonalny i trafny z punktu widzenia interpretacji prawa. Praktyka działania organów władzy publicznej oraz orzecznictwo polskich sądów często jednak koliduje z przedstawioną wykładnią.

Za przykład może tu posłużyć sprawa Prezesa Stowarzyszenia na rzecz Państwa Neutralnego Światopoglądowo — NEUTRUM Czesława Janika, który w listach z lutego 2003 r., skierowanych do marszałków Sejmu oraz Senatu,

zakwestionował obecność krzyża w salach posiedzeń Izb. Obecność krzyża w formie charakterystycznej dla wyznania rzymskokatolickiego uznał on za naruszenie zasady równouprawnienia wyznań (w zakresie publicznej manifestacji ich symboliki konfesyjnej), gdyż zgodnie z tą zasadą konstytucyjną należałoby zamieścić w salach parlamentarnych również krzyż w wersji prawosławnej, a także święte symbole judaizmu, islamu, czy buddyzmu, aby odzwierciedlić możliwie najszersze preferencje światopoglądowe polskiego społeczeństwa. Ponadto autor listu podkreślił, iż w jego odczuciu krzyż rzymskokatolicki w Sejmie jest czytelną wskazówką, że Izba ta w swojej działalności nawiązuje do założeń doktryny rzymskokatolickiej i sygnalizuje, iż że państwo polskie jako całość identyfikuje się z katolicyzmem rzymskim, co nie jest zgodne ze stanem faktycznym. Opisana sytuacja wskazuje na niezaprzeczalną kolizję z zasadą wyrażoną w art. 1 Konstytucji RP zgodnie, z którą „Rzeczpospolita Polska jest dobrem wspólnym wszystkich obywateli”.

Szef Kancelarii Sejmu w odpowiedzi na wyżej wymieniony list stwierdził, iż opisany stan rzeczy, odnoszący się do krzyża w sali obrad nie oznacza, w rozumieniu zasady wynikającej z art. 25 ust. 2 Konstytucji RP, jakiegokolwiek kształtowania stosunków społecznych.

Podobne podejście wykazują w tej mierze sądy. Jednym z przykładów na to jest orzeczenie Sądu Wojewódzkiego w Łodzi z 29 czerwca 1998 r. oddalające powództwo Łukasza M. przeciwko gminie Łódź o obrazę dóbr osobistych. Powód deklarujący się jako osoba niewierząca uznał obecność krzyża w sali posiedzeń rady miejskiej za naruszenie swobody sumienia i formę dyskryminacji. Zdaniem sądu wojewódzkiego zawieszenie krzyża w tym wypadku nie nosi cech bezprawności, bowiem w ocenie Sądu określona przepisem art. 25 ust. 2 Konstytucji RP bezstronność światopoglądowa, religijna i filozoficzna władzy publicznej odnosi się do wykonywania funkcji władczej, poprzez stanowienie i stosowanie prawa w ramach swego imperium a nie odnosi się do wystroju wnętrza pomieszczeń obrad organów kolegialnych. W opinii sądu umieszczenia krzyża nie zakazuje Konstytucja Rzeczypospolitej, odwołująca się w swej preambule także do Boga, ani ustawy zwykle, w tym ustawa z 31 stycznia 1980 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej i ustawy z 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania. Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z 28 października 1998 r.

oddalił apelację Łukasza M. stwierdzając, że sam fakt zawieszenia symbolu religijnego w budynku władzy publicznej nie jest wystarczający dla przyjęcia naruszenia swobody sumienia a w zaistniałych warunkach wykładnia przepisów prawnokonstytucyjnych powołanych w apelacji (w tym art. 25 ust. 2), dokonana przez Sąd I instancji jest prawidłowa.

Za kolejny przykład może posłużyć również niedawny wyrok z dnia 9 grudnia 2013 r. Sądu Apelacyjnego w Warszawie w sprawie sygn. akt I ACa 608/13, oddalający apelację siedmiu powodów (posłów na Sejm RP) od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 14 stycznia 2013 r. sygn. akt I C 716/12. Powodowie dochodzili na drodze sądowej roszczenia o ochronę dóbr osobistych, kierując je przeciwko Skarbowi Państwa - Marszałkowi Sejmu RP, żądając nakazania przez Sąd pozwanemu zaniechania naruszania wolności sumienia i wyznania każdego z powodów poprzez nakazanie usunięcia z sali posiedzeń plenarnych Sejmu RP krzyża łacińskiego, umieszczonego tam bez zgody władz Sejmu w 1997 r. Sąd Okręgowy oddalił powództwo uznając, iż powodowie nie wykazali faktu naruszenia ich dóbr osobistych, a Sąd Apelacyjny podzielił to stanowisko. Sąd odwoławczy w ustnym uzasadnieniu orzeczenia stwierdził, iż dla rozstrzygnięcia, czy doszło do naruszenia dóbr osobistych powodów decydujące znaczenie miało ustalenie, czy eksponowanie krzyża łacińskiego na sali posiedzeń plenarnych Sejmu RP może zostać zakwalifikowane jako wywieranie presji światopoglądowej na powodów, którzy wykonują obowiązki posłów na Sejm RP. W ocenie Sądu fakt umieszczenia krzyża łacińskiego na sali posiedzeń plenarnych Sejmu, wiąże się jedynie z tzw. pasywnym oddziaływaniem tego symbolu, a takie oddziaływanie nie stanowi przejawu religijnej indoktrynacji ze strony państwa, naruszającej wolność sumienia i wyznania posłów, bowiem przeciętny człowiek nie wywodzi z kontaktu wzrokowego z tego typu symbolem tak negatywnych odczuć, w stopniu który ograniczałby jego wolność sumienia i wyznania, czyli swobodę światopoglądową.

Argumentację Sądu Apelacyjnego należy uznać za kuriozalną, gdyż Sąd uzasadniając swoje orzeczenie, w sposób irracjonalny, relatywizował naruszenie swobody światopoglądowej posłów na Sejm RP z naruszeniem swobody światopoglądowej przeciętnego człowieka. Niezaprzeczalnym faktem jest przecież to, iż posłowie na Sejm RP są identyfikowani przez swoich wyborców, między innymi,

5. Źródła finansowania, jeżeli projekt niesie obciążenia dla budżetu państwa lub jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie projektowanej regulacji nie spowoduje obciążenia dla budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego.

6. Założenia projektów podstawowych aktów wykonawczych

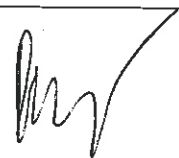

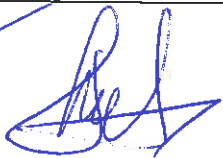

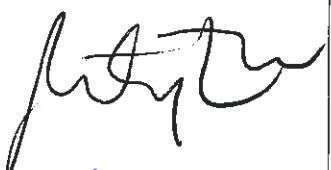

W związku z treścią art. 34 ust. 2 pkt 6 Regulaminu Sejmu należy wskazać, że przedmiotowy projekt ustawy nie przewiduje wydawania aktów wykonawczych.

7. Konsultacje społeczne

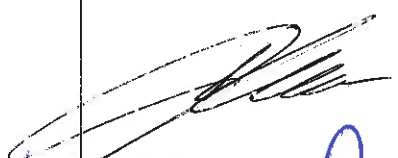
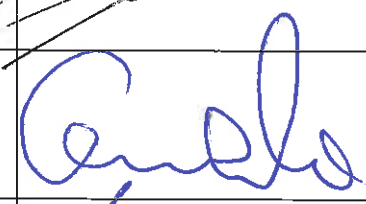

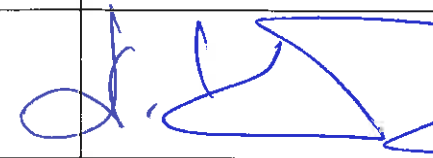

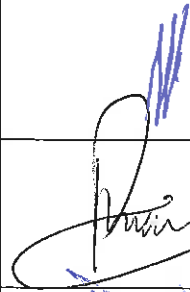
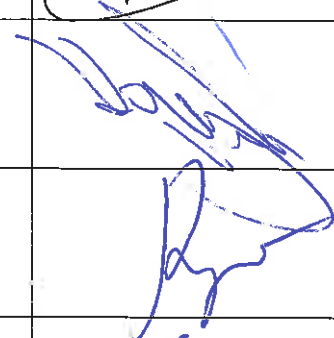

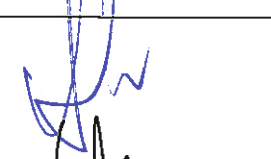
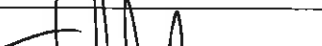

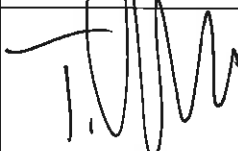
Należy zakładać, że zgodnie z art. 34 ust. 3 regulaminu Sejmu Marszałek Sejmu RP przed skierowaniem do pierwszego czytania skieruje niniejszy projekt ustawy do konsultacji w trybie i na zasadach określonych w odrębnych ustawach.

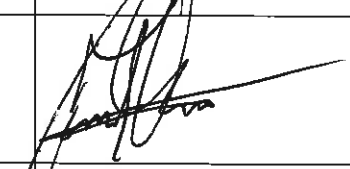

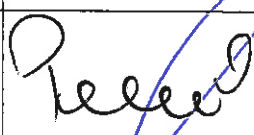

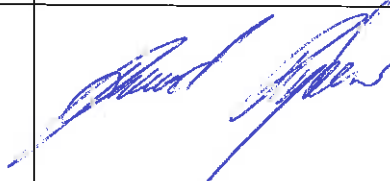
8. Ocena zgodności projektu z prawem Unii Europejskiej

Projekt ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

LP.	Imię	Nazwisko	Klub	Podpis
1.	Maciej	Banaszak	TR	
2.	Piotr	Bauć	TR	
3.	Robert	Biedroń	TR	
4.	Jerzy	Borkowski	TR	
5.	Jan	Cedzyński	TR	
6.	Artur	Dębski	TR	
7.	Marek	Domaracki	TR	
8.	Wincenty	Elsner	TR	
9.	Łukasz	Gibała	TR	

LP.	Imię	Nazwisko	Klub	Podpis
10.	Artur	Górczyński	TR	
11.	Anna	Grodzka	TR	
12.	Michał	Kabaciński	TR	
13.	Witold	Klepacz	TR	
14.	Krzysztof	Kłosowski	TR	
15.	Henryk	Kmiecik	TR	
16.	Roman	Kotliński	TR	
17.	Sławomir	Kopyciński	TR	
18.	Łukasz	Krupa	TR	
19.	Jacek	Kwiatkowski	TR	
20.	Andrzej	Lewandowski	TR	
21.	Tomasz	Makowski	TR	

LP.	Imię	Nazwisko	Klub	Podpis
22.	Małgorzata	Marcinkiewicz	TR	
23.	Maciej	Mroczek	TR	
24.	Jacek	Najder	TR	
25.	Michał	Pacholski	TR	Michał Pacholski
26.	Janusz	Palikot	TR	
27.	Wojciech	Penkalski	TR	
28.	Andrzej	Piątak	TR	
29.	Zofia	Popiołek	TR	
30.	Marek	Poznański	TR	<u>Poznański</u>
31.	Andrzej	Rozenek	TR	
32.	Adam	Rybakowicz	TR	
33.	Armand	Ryfiński	TR	

LP.	Imię	Nazwisko	Klub	Podpis
34.	Paweł	Sajak	TR	Sajak
35.	Marek	Stolarski	TR	Stolarski
36.	Maciej	Wydrzyński	TR	Wydrzyński

Warszawa, 23 grudnia 2013 r.

BAS-WAPEiM-3200/13

Pani Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Armand Kamil Ryfiński)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2012 r. poz. 32, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt zmierza do zmiany art. 10 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (Dz. U. z 2005 r. Nr 231, poz. 1965, ze zmianami; dalej: ustawa). Zmiana polega na dodaniu do przepisu dwóch nowych ustępów oraz jego przereformowaniu. Nowe ustępy określać mają: 1) zasadę, zgodnie z którą wszelkie uroczystości państwowe, cywilne i wojskowe mają charakter świecki, a udział osób pełniących funkcje publiczne w ceremoniach religijnych – charakter prywatny i dobrowolny, oraz 2) zakaz wieszania symboli religijnych w budynkach będących siedzibą władz publicznych RP oraz innych budynkach publicznych, z wyjątkiem budynków zarządzanych przez kościoły i inne związki wyznaniowe. Projekt zawiera przepis poruszający kwestię intertemporalności.

Zgodnie z art. 3 projektu ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Oceniając projekt należy wziąć pod uwagę określone w prawie pierwotnym UE gwarancje dotyczące wolności myśli, sumienia i religii oraz statusu kościołów, stowarzyszeń i wspólnot religijnych. W tym kontekście przywołać należy:

- art. 10 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (dalej: KPP), który ustanawia wolność myśli, sumienia i religii; zgodnie z tym przepisem każdy ma prawo do wolności myśli, sumienia i religii, przy czym prawo to obejmuje wolność zmiany religii lub przekonań oraz wolność uzewnętrzniania, indywidualnie lub wspólnie z innymi, publicznie lub

prywatnie, swej religii lub przekonań poprzez uprawianie kultu, nauczanie, praktykowanie i uczestniczenie w obrzędach (ust. 1); przepis stanowi również, że uznaje się prawo do odmowy działania sprzecznego z własnym sumieniem, zgodnie z ustawami krajowymi regulującymi korzystanie z tego prawa (ust. 2);

- art. 22 KPP, w myśl którego UE szanuje różnorodność kulturową, religijną i językową;
- art. 17 ust. 1 i ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu UE (dalej: TfUE), który stanowi, że Unia szanuje status przyznany na mocy prawa krajowego kościołom i stowarzyszeniom lub wspólnotom religijnym w państwach członkowskich i nie narusza tego statusu (ust. 1) i, uznając tożsamość i szczególnie wkład kościołów i organizacji, Unia prowadzi z nimi otwarty, przejrzysty i regularny dialog (ust. 3).

Określając podstawę oceny zgodności projektu z prawem UE warto także zwrócić uwagę na oficjalne wyjaśnienia dotyczące KPP (Dz. Urz. UE C 303 z 14.12.2007, s. 17; dalej: wyjaśnienia). Wyjaśnienia te nie posiadają wartości prawnej, są jednak uznawane przez prawotwórcę unijnego za cenne narzędzie wykładni postanowień KPP i powinny być uwzględniane przez sądy UE oraz państw członkowskich (art. 52 ust. 7 KPP). Zgodnie z wyjaśnieniami, prawo zagwarantowane w art. 10 ust. 1 KPP odpowiada prawu zagwarantowanemu w art. 9 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (dalej: Konwencja) i, zgodnie z art. 52 ust. 3 KPP, ma takie samo znaczenie i zakres. Dlatego też ograniczenia powinny uwzględniać art. 9 ust. 2 Konwencji, który stanowi, że wolność uzewnętrzniania wyznania lub przekonań może podlegać jedynie takim ograniczeniom, które są przewidziane przez ustawę i konieczne w społeczeństwie demokratycznym z uwagi na interesy bezpieczeństwa publicznego, ochronę porządku publicznego, zdrowia i moralności lub ochronę praw i wolności innych osób. Prawo, które zostało zagwarantowane w art. 10 ust. 2 KPP, odpowiada natomiast krajowym tradycjom konstytucyjnym i rozwojowi ustawodawstwa krajowego w tym zakresie.

Przywołując wskazane wyżej postanowienia KPP należy zauważyć, że ich dyspozycje kierowane są zasadniczo do UE. Do państw członkowskich stosuje się je wyłącznie w zakresie, w jakim stosują one prawo UE, a zatem obowiązane są one szanować prawa, przestrzegać zasady i popierać ich stosowanie zgodnie ze swymi odpowiednimi uprawnieniami i w poszanowaniu granic kompetencji UE (art. 51 ust. 1 KPP). W tym kontekście należy zauważyć, że UE co do zasady nie dysponuje kompetencjami w sferze wolności sumienia i wyznania. Przywołane postanowienia TfUE określają obowiązki UE i opierają na założeniu, że kompetencje w zakresie stanowienia prawa wyznaniowego należą do państw członkowskich.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Zagadnienia objęte projektem nie dotyczą materii objętych kompetencjami UE. Projekt nie dotyczy zagadnień objętych regulacją UE.

4. Konkluzja

Projekt ustawy o zmianie ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania nie jest objęty prawem UE.

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla

Warszawa, 23 grudnia 2013 r.

BAS-WAPEiM-3201/13

Pani Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Armand Kamil Ryfiński) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Projekt zmierza do zmiany art. 10 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (Dz. U. z 2005 r. Nr 231, poz. 1965, ze zmianami; dalej: ustawa). Zmiana polega na dodaniu do przepisu dwóch nowych ustępów oraz jego przereformowaniu. Nowe ustępy określają: 1) zasadę, zgodnie z którą wszelkie uroczystości państwowe, cywilne i wojskowe mają charakter świecki, a udział osób pełniących funkcje publiczne w ceremoniach religijnych – charakter prywatny i dobrowolny, oraz 2) zakaz wieszania symboli religijnych w budynkach będących siedzibą władz publicznych RP oraz innych budynkach publicznych, z wyjątkiem budynków zarządzanych przez kościoły i inne związki wyznaniowe. Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Projekt nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla

**PIERWSZY PREZES
SĄDU NAJWYŻSZEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

BSA I-021-19/14

Warszawa, dnia 23 stycznia 2014 r.

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

L. dz. ....

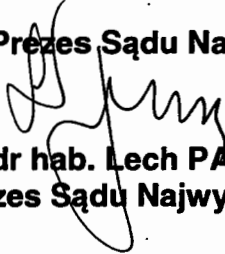
Data wpływu 24. 01. 2014

**Pan
Adam PODGÓRSKI
Zastępca Szefa
Kancelarii Sejmu**

W odpowiedzi na pismo z dnia 16 stycznia 2014 r., GMS-WP-173-13/14 uprzejmie informuję, że Sąd Najwyższy na podstawie art. 1 p. 3 ustawy o Sądzie Najwyższym z dnia 23 listopada 2002 r. (j.t. Dz. U. z 2013 r., poz. 499) nie uznaje za celowe opiniowania *poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania*.

Z poważaniem

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego

**p.o. Prof. dr hab. Lech PAPRZYCKI
Prezes Sądu Najwyższego**

Bp Wojciech Polak
Sekretarz Generalny Konferencji Episkopatu Polski

Warszawa, dnia 23 stycznia 2014 r.

SEP – D/9.1.1-13

SEKRETARZ GENERALNY SZEFA KS

W. C. ....

Data wpływu 27.01.2014

Szanowny Panie Ministrze,

niniejszym potwierdzam odbiór pisma z dnia 17 stycznia 2014 roku, oznaczonego sygnaturą: GMS-WP-173-20/14.

Po zapoznaniu się z treścią przesłanego do zaopiniowania poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Armand Ryfiński) – wnoszę o odrzucenie przedłożonego projektu w całości.

Z wyrazami szacunku

Bp Wojciech Polak
Sekretarz Generalny Konferencji
Episkopatu Polski

Szanowny Pan
Adam PODGÓRKI
Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu
ul. Wiejska 4/6/8
00-902 Warszawa

**PRAWOSŁAWNY METROPOLITA
WARSZAWSKI I CAŁEJ POLSKI**

Al. Solidarności 52, 03-402 Warszawa

Warszawa, 26.I.2014

№ ...16.../2014

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

L. dz. ....

Data wpływu 31.01.2014

Pan

Adam Podgórski

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Warszawa

W odpowiedzi na pismo z dnia 17 stycznia 2014r. i przesłany poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, KLUBU POSELSKIEGO Twój Ruch, nadal konsekwentnie podnoszę, że w oparciu o treść art. 4 ust.1 ustawy z dnia 4 lipca 1991r. o stosunku Państwa do Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego /Dz. U. Nr 66 poz.287, z późn. zm./ nie należy podejmować procesów legislacyjnych w przedmiocie określonym tym projektem.

Art. 4 ust 1 wymienionej na wstępie ustawy stanowi:

- PROBLEMY związane ze stosunkami między Państwem a Kościołem oraz sprawy interpretacji niniejszej ustawy rozpatrują wspólne zespoły składające się z upoważnionych przedstawicieli Rządu Rzeczypospolitej Polskiej i Świętego Soboru Biskupów, na zasadzie parytetu.

Uwadze Autorów projektu ustawy : - o zmianie ustawy- o gwarancjach wolności sumienia i wyznania uszła norma konstytucyjna art. 25 ust.5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. która brzmi : „Stosunki między Rzeczypospolitą Polską a innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi określają ustawy UCHWALONE na podstawie UMÓW zawartych przez Radę Ministrów z ich właściwymi przedstawicielami.”

Proponowane w projekcie o zmianie ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania zmiany, winny być poprzedzone umową zawartą przez Radę Ministrów i Święty Sobór Biskupów.

Skoro w zakresie objętym projektem o zmianie ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, nie zawarto umów o których mowa w art. 25 ust 5 Konstytucji, przeto projektowane zmiany ustawodawcze są pozbawione podstawy prawnej. Co gorsze, wydaje się, iż pozostają w sprzeczności z art. 25 ust. 5 Konstytucji.

Nieco wykraczając poza zakres żądanej opinii zmuszony jestem zauważyć, że przedstawione mi do zaopiniowania projekt ustawy jest li tylko i wyłącznie przejawem osobliwej aktywności Klubu Poselskiego Twój Ruch, związanej ze zbliżającymi się wyborami do władz ustawodawczych i wykonawczych, zarówno w Polsce jak i w Europie.

Dotychczasowe regulacje prawne w materii objętej w proponowanym projekcie ustawy o zmianie ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania /.../, są dostatecznie

uregulowane i na obecnym etapie, nie zachodzi potrzeba dokonywania zmiany tych uregulowań.

Stanowczo sprzeciwiam się wprowadzeniu projektowanej zmianie w obowiązującej ustawie z dnia 17 maja 1989r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania głównie z uwagi na treść PREAMBUŁY do tej ustawy, a i również z przyczyn podanych na wstępie mojej opinii, a także dlatego, że materia proponowana przez posłów, winna być przedmiotem uzgodnień określonych w art. 25 ust 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r.

2 wywarowi: racunku

+ JAWA,

Prawosławny Metropolita Warszawski i całej Polski

RZECZPOSPOLITA POLSKA

PROKURATOR GENERALNY

Warszawa, dnia 13.01.2014 r.

PG VII G 025-20/14

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

L. dz. ....

Data wpływu 16.02.2014

Pan

Adam Podgórski

Zastępca Szefa

Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze

W nawiązaniu do pisma z dnia 16 stycznia 2014 r., nr GMS-WP-173-13/14, dotyczącego poselskiego *projektu ustawy o zmianie ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania*, przekazanego Prokuratorowi Generalnemu do wyrażenia opinii w trybie art. 3 ust. 1 pkt 9 *ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze* (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599, z późn. zm.), uprzejmie informuję, że do przedstawionego projektu, obejmującego zagadnienia leżące poza obszarem działania prokuratury i kompetencji merytorycznych Prokuratora Generalnego, uwag nie zgłaszam.

Równocześnie sygnalizuję, iż proponowane brzmienie przepisów art. 10 ust. 2 i 3 *ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania* (Dz. U. z 2005 r. Nr 231, poz. 1965, z późn. zm.) może rodzić wątpliwości co do adekwatnego urzeczywistnienia projektowaną formułą tych przepisów celów nowelizacji przedstawionych w uzasadnieniu projektu, jak również nasuwa możliwość zaistnienia przyszłych sporów interpretacyjnych, z uwagi na posłużenie się w ich treści wyrażeniami o niedostatecznie dookreślonym znaczeniu.

Z szanowaniem
A. Seremet

Andrzej Seremet

BISKUP PROF. ZW. DR HAB. WIKTOR WYSOCZAŃSKI
ZWIERZCHNIK KOŚCIOŁA POLSKOKATOLICKIEGO W RP

ul. Wilcza 31 lok. 16C, 00-544 WARSZAWA
tel/fax 22- 621-52-05, tel. 22-622-12-05

Warszawa, 18 lutego 2014 r.

SEKRETARIAT Z-CY SZEPAN KS

L. dz. ....

Data wpływu 20. 02. 2014

Pan

Adam Podgórski

Zastępca Szefa

Kancelarii Sejmu

Uprzejmie zawiadamiam, że Kościół Polskokatolicki w Rzeczypospolitej Polskiej negatywnie opiniuje projekt ustawy o zmianie ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania – zał. przy piśmie z dnia 17 stycznia 2014 r.

Biskup prof. dr hab. **WIKTOR WYSOCZAŃSKI**
ZWIERZCHNIK
KOŚCIOŁA POLSKOKATOLICKIEGO W RP

- 2 -

25KS

